

השוחט פרק שני חולין

כח.

עין משפט נר מצוה

יב א מיי פ"א מהל' שחיטה הליך טו"ש"ע יו"ד סי' א'
יב ב מיי שם הליך טו"ש"ע עין שם טו"ש"ע יו"ד סי' כה פ"א א'
יד ג מיי שם פ"א הליך טו"ש"ע עין שם טו"ש"ע יו"ד סי' כה פ"א א'
טו וזכר אלפס פרק זה דף רסא:
ד [מיי] פ"א מהלכות שחיטה הלכה יא טו"ש"ע יו"ד סי' כה פ"א א' עין שחיטה בספיח ב:
טו ה מיי שם פ"א הליך טו"ש"ע עין שם טו"ש"ע יו"ד סי' כה פ"א א' עין שחיטה בספיח ב:
טו ה מיי שם פ"א הליך טו"ש"ע עין שם טו"ש"ע יו"ד סי' כה פ"א א' עין שחיטה בספיח ב:

שיטה מקובצת

א' דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר. גיב ע"י תוס' בבבא דף ע"ב ע"ב: ב' דאמר כי האי תנא דקתני עוף אין לו שחיטה: ג' דרוקא שחיטה בבמה מטהרתה מדיד נבלה אלא לר"מ: ד' דהכי נמי פריך התם תלמי מנייה ולמ"ד כדי להנמיך: ה' וראשי אמותי' למפרע של כאשר הוי: ו' וא"ת למאי גימ' במאי דהולתין בבלבא וקמיא כיון דאפי' קמיא ובלבא בעי בדיקה: ז' דהכא בשמעתין הויא בדיקה משום ספק דרוסה:

רבינו גרשום

פסור מלכות דנחיתורו לא זו היא שחיטתו: מיתבי השוחט וצריך לרם חייב לכסות. עכשיו כיצד הוא עושה דיהא פסור נחורו או עוקרו. לאו לאו בעוף דקא בעי דמיא לייניקא כלומר עש דהיאך אמרת דנחיתורו זהו שחיטתו וחיוב לכסות: לא בחיה דקא בעי דמיא ללבא כלומר פרייא וייקניקא ופסור אבל בעוף מחייב: מלק בסכין מטמא בבדים אבית הבליעה. כלומר מי שחולק דינו שחורב מפרק ויכין דמלק בסכין לא חשור מליקא ועכשיו חשורה נבלת עוף ומטמא (בבבא) בעוף אבית הבליעה ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה וכו' דכי חבר ליה (ל) כלומר שחיטתו תיהי ליה סכין וכו': הוא דאמר אין שחיטה לעוף כי בפיא ליה כי' אלעזר הקפר וכו': הרי זה בא לימד כלומר דכתב כאשר יאכל וכו' כי תאכלנו כלומר יליפין דבר אחר ממנו והוא עצמו יליפין ממשולי המוקדשין וכו' ור' פליג עליה דהוא א' שחיטה לעוף מן התורה: קתני אחד כל דהו דמשמע בין ושת בין קנה. (וכו'): מאי אחד מיוחד שבסימניו כלומר שדור ושבט שהוא חמור לעיני טרפה יתור מקנה שדור ושבט ניקב כל שהוא טרפה וקנה בכאשר האיסאליק וכו': ואילו שחיטה בגרירת לא קתני אלא בושט וקשיא לרב נחמן. לא משום דגרירת

תיהני זה שבין אשהרה מדיד נבלה. הך פירכא לימא לר' יוסי דאמר צוחים פרק חטאת העוף (דף טו:). גבי מלק ונמאלת טרפה דאין מליקה מטהרת מידי נבלה דזווקא ב שחיטה מטהרת (א) צהמה אלא לרבי מאיר פריך דקאמר התם נמי דמליקה מטהרת: **רבי היא דתניא** ב'ו'. הוה מלי למימר דר קפרא היא אלא דניחא ליה לאוקמי משניות דלעיל כרבי (א) הקשה רבינו אפרים דהכא ס"ל לרבי דיש שחיטה לעוף מן המורה ובפרק מי שאלמר הריני נזיר ושמע חזירו ואמר ואני (מזי טו:). קאמר גבי פלוגמא דרבי ורבנן דכ"ע כדי לחנוכו צמאות וא"כ לרבי הא קא אכיל כהן מליקה דה"נ פריך ז' לעיל מיניה למ"ד כדי לחנוכו צמאות קאכיל כהן מליקה ומשי קסבר אין שחיטה לעוף מן המורה ולרבי ליכא לשנויי הכי אס כן מיקשי ואפילו יחזיר סימניו ויוליך ויציא נבלה היא לרבי דעיי שחיטה צמאות צפ"ק (לעיל טו:). מויקא את המאלכלת ועוד דמ"ד מחזור קסבר מוליך ומציא צמאות פסול דענין אחר לא מיתוקמא מתימנין דפ"ק (שם יט:). דנמאל כשר צמאות וא"כ ה"ל דורס וי"ל דהתם צמיר דיחויא צמאלת הוא דמהיחא ליכא למידק דתהוי פלוגמא דתנאי אי הלכה הוא צמיר או כדי לחנוכו אכל מ"מ אמת הוא דרבי סבר דהלכה הוא צמיר כיון דסבר דיש שחיטה לעוף מן המורה א"כ קסבר כדי לחנוכו ומציא חטאת העוף ואינו נאכל מידי דהוה אחטאת העוף והאכל על הפסק: **ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים** בבמה. י"מ דדריש גימטריא דכאשר אליף אחד צעוף שיין שנים צהמה רי"ש רוצו של אחד כמורו רוצ אחד צעוף ורוצ שנים צהמה יו ראשי ציבות למפרע של כאשר הוי רוצו של אחד כמורו: **אחא בי** ממשם קועיה רמא. פירש קועוטנס וזריך דזיקא צמיתים שמה נפסק הקנה או ניקב הוושט ומשום ספק דרוסה לא עיי דזיקא דתלינן צלצלא או קנה דאמר צללו טריפות (לקמן ג:). ספק צלצלא ספק שונרא אימר כלצא וא"ת למאי נפסק מינה ו אי תלינן צלצלא או קניא קיין דאפליי קניא עש דזיקא וי"ל דנפסק מינה דאי הוה תלינן צמיתא הוה צריך דזיקא כנגד כל החלל אע"פ דליכא ריעותא אלא כנגד הסימנין א"כ לענין ספק דרוסה אפי' לא הדימו הסימנין אלא משהו טריפה דאמר לקמן (דף ג:). דגרירת דרוסה צמיתא דזיהרא מיקלל קליא וריצ"א מפרש דהכא צמיתא הויא ו משום

תויבתא דרב אדא בר אהבה תויבתא מאי הוי עלה מאי הוי עלה בר דקאמרת דלמא שאני התם שדרה ומפרקת מאי ת"ש דההוא בר אוואי דהוה בי רבא אתא כי ממסמס קועיה דמא אמר רבא היכי נעביד נשחביה

והדר

עבידא לאישתמוטי שקשה היא ונשמטה ומה לשון נשמטה דרופקיי ועדיין אומר אני או ושת או קנה: ר' יהודה א' עד שישחוט את הושט ולא אמר קנה והיאך אמרת או ושת או קנה: לא משום דושט סמוך לוורידין ועדיין א' אני או ושת או קנה: ומאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגררת ושי"מ או ושת או קנה ומאי גמרו גמרו לקנה והיאך אמרת ושת ולא קנה וכו': קתני מיתה הגיע לרושט או לקנה וקשיא לרב אדא בר אהבה: מאי הוי עלה כלומר השתא באיהרן (אמרינן) או ושת או קנה [אין ושת] ולא (ושט) [קנה] אמר ליה דקאמרינן כלומר דקאשנין או ושת או קנה לא דלמא שאני

מאי לאו צעוף. קאי שחרי דמו ראו ליניכא למולעת הגדלה צגגדי צמר שקורין טיינ"א דכתיב צגד אכלו עש וקאמר נחורו ויפטר מן הכסוי ואי אין שחיטה לעוף נחורו צריך כסוי שזו היא שחיטתו: **ללכא**. צבע עור אדום שקורין פרק"א: מלק. עוף קדשים צסכין נצילה דאין מליקה אלא צליפין: **נאי נמי ורבי חנני** שדרה ומפרקת. צלל רוצ צמר דלאמרינן צפ"ק (לעיל דף כה). הויה טרפה משום דסכין לאו מליקה הוה: **סיהני לה פסין**. שחוקן סימנין ללחור שנטרפה: **נטרפה מידי נצילה**. דהא טרפה ששחטה אינה מטמאה (ועוד) נחירתו זו היא שחיטתו והך שחיטה מן העורף צין שהוא מחליד וצין שהוא דורס דלאמרינן צפ"ק (שם דף כ:). מ"מ לא גרעה מנחירה שטרפה מיהא הויה דמורה רבי יתכן שיש טריפה לעוף כדמין (לקמן דף ו:). אלו טרפות צעוף ואין כשר צו אלא נחירה שהיא צסימנין דכתיב ושקן [ויקרא] או עיקור אכל הריגה צעלמא לא: **הוא דאמר**. רבי יתכן צן פנחס דאמר כי האי תנאם עוף אין לו שחיטה וכו': **דרבי**. גדול דדורו: **אך כאשר יאכל וגו'**. צפסולי המוקדשין שנפדו צמומן קאי: **מה למדנו מצבי ואיל**. הכי (א) לכתוב אך הטמא והטמא יחדו יאכלנו: **מה פסולי המוקדשין צשחיטה**. דלעיל משהו קרא כתיב וצמח מנקרן וגו'. צפסריס) גרסינן מקיש צבי ואיל צזהמה מה צמה צשחיטה כי ולא מוקי להאי קרא כדי ירחיץ צפסולי המוקדשין אלא צצמר תאוס של חולין: **מאן סנא**. דלעיל דקמיי (ס:). נחורו או עוקרו דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר: **כאשר לוסיין**. למד שנטרפה לו ממות שחיטה על פה דהיין ציהו צכת: **רוב אחד נוי**. לאו מקרא יליף אלא כלומר על הלכות שחיטה נלוות: **וושט**. מיוחד צסימניס הוא שחיות צהמה תלי צו דהא צנקצ צמשהו מיטרפא ואילו קנה עד דמיפסק רוצא: **שחט אס הוושט**. צעוף: **ואילו שחיטה צגרירת לא קמי**. דנימא שחט גרירת ואח"כ נשמט הוושט כשרה אלא לא מיתכשרא צקנה לחודה: **משום דגרירת עבידא לאשחמוטי**. להכי נקט שחיטה צוושט והשמיטה צגרירת: **שני חללי סימנין**. פסול דמנו דלא צביד מידי דמי דזיל הכא ליכא שיעורא חזיל הכא ליכא שיעורא: **צעוף**. שזולו כולו כאחד וזריך שזולא דמו צשחיטה יפה: **עד שישחוט נוי**. ות"ק לא פליג אלא לוורידין: **משום דושט סמוך לוורידין**. נקט ליה ומיהא הוה הדין לקנה. הוושט הוי צין קנה למפרקת סמוך לוורידין: **ושה צה נוי כשרה**. משום דחאי גרירת לאו התחלת שחיטה היא שחיליו נקרה חזיו לא מיטרפא צהכי: **לא צהמה**. כלומר הא אפילו צצהמה קאמר דהא גמרה לאו אגרירת קאי אלא אכולה שחיטה קאי: **וגמרו**. סלקא דעמי וגמרו צהאי כל שהוא שחרי וגמרו וכו' ללושט לאחר מלק: **צלל רוצ צמר**. דלאמרינן צפ"ק (לעיל כה). דאי חתך רוצ רוצ צמר עס המפרקת קודם לסימנין הויה לה מתה קודם חמית הסימנין ומו מאי מליק: **צעולה**. דצעי הדבלה דלאמרינן צפ"ק (שם) חותך שנים. קתני מיהא לושט או לקנה כר"י: **מאי הוי עלה**. לענין שחיטה: **דקאמר**. צמליקה: **דלמא**. מליקה שאני דאיכא חמיתא שדרה ומפרקת ואיל ליה חמיתא צכל דהו: **ממסמס קועיה**. מלוכלך צוארו דמא שנקרע צוארו וזריך לצדוק צסימנין שמה נפסק הקנה או ניקב הוושט. ומשום ספק דרוסה לא צעי למצדיקה דתלינן צלצלא או קניא דלאמרינן התם (לקמן דף ג:). ספק צלצלא ספק שונרא אימר כלצא:

שכבשו צסימנין אחר, מו לא חשיבין לעיקור דשני, והוא נקט שחיטה צושט וטמאה צגרירת, הוא הדין דלפליי אופכא נמי, אלא משום דגרירת עזיחא לאשחמוטי (לעיל א'). נשמטה גרירתה. תחלה, הכי נטרפא (שם). חותך שדרה. מוט השדרה, ומפרקת. עס הטורף, בלא רוב בשר. התקפת צביד דלאמרינן צהכל שחטין (לעיל כ:). נשחטה מפרקת ורוצ צמר עמה נבלה ומשחמה ואפילו מפרקתה, הליך אי הוה חותך רוצ צמר קודם סימנין הויה לה מתה ולא מהיחא צה מליקה וסימנין הליכא למשח מניין מן (חביתם שם). חותך סימן אחד. צמאלת העוף כתיב ולא יצדיל, גבי שמעת הקול צויקא, הליך צמד סימן קנה, דעוף השחור צסימן אחד (לעיל כא). ורוב בשר עמו. לאחר מליקת הסימן (שם). שנים או רוב שנים. צהכל שחטין (שם) אמרינן שחט רוצ שנים צרי"א צרי"א והתם פליגי צה צהקאי (חביתם שם).

מסורת הש"ס

(א) צ"ל ליעבא וכו' קמן פה: וכן גרס הערוך, (ב) לעיל כ: [וחביתם שם]. (ג) [צחורו גב]. (ד) [פסוקה סה: ועי' עיני חוס' סנהדרין עג. ד"ה הכי וכו']. (ה) [ומה עה: קמן פה: (ו) [ע"י רש"י צפי חומש וצמח כשר יומין למדט שיש טוי צוחמה היך יסחוט וכן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסוי ע"כ]. (ז) לעיל י. [ומספח פ"ב ה"א]. (ח) [עין חזקא קמן גה. ד"ה יציא ויקרא]. (ט) [ומספח ריש פ"ה]. (י) [לקמן כט]. (י) לעיל כה. [וחביתם סה: (ג) ואזי יג]. (מ) [לקמן עכ]. (ס) צ"ל ועוף. (ס) [נראה כי כגו, עי' מהר"ם].

תורה אור השלם

1. אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל בן האכילתו והטמא והשחור יחדו יאכלנה: דברים יב כב
2. כי ירחק ממך התקיים אשר יבחר יי אלהיך לשמו שמו שם וצחור מוקדש ומצאנו אשר נתן יי קר כאשר צויתך ואכילתו בשערך בכל אתר נפשך: דברים יב כא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה למדט וכו' הכי ה"ל לכתוב: (ב) תוס' ד"ה מיהא וכו': מטהרת כמו צהמה:

לעזי רש"י

טיינ"א. עש. פרק"א. עור אדום.

מוסף רש"י

מלק בסכין. ומליקה לא הוה, דנעמנו של כהן צעין, ומשחיה לא הוה דלאמרינן צהכל שחטין (לעיל כ:). משני שהוא מחליד ומפני צהיה דורס (חביתם שם). מטמא בגדים אבית הבליעה. נבלה היא והאילו נבלת עוף טמאה מטמא בגדים שהוא צנוס צשחטה שחטתה ולא צגדים שקודם לן ולא צגדים צשחט אחר שחטא צמית, ואין לו שחיטה מנע לגמרי אלא שומאט צליש ו צהמה, וכוה יליפין לו צמית. צהמה וטרפה לא יאכל לטמאה צה (ויקרא צב) וצמית נמי (שם א') והכנס שחט תאכל נבלה וטרפה צחור וצגר וצב וצכס צגדיו וצחן צמית וטמא עד ועצרי וטמא וצעוף משחטי קרא (לעיל כ:). רבבי. גדול דדורו הוה (לעיל א'). כאשר צויתך. ולא חשט צחורו הוה צחוריה היך, מכלן אמת למד שחטתו על הלכות שחיטה על פה (ויאמר עה: ובעי"ז לקמן פה). שצטורה משה בר. על הלכות שחיטה צעל על האש"פ שחט צמיו צמיה (לעיל כ:). שחט את הוושט. צעוף שצבשו צסימנין אחר, מו לא חשיבין לעיקור דשני, והוא נקט שחיטה צושט וטמאה צגרירת, הוא הדין דלפליי אופכא נמי, אלא משום דגרירת עזיחא לאשחמוטי (לעיל א'). נשמטה גרירתה. תחלה, הכי נטרפא (שם). חותך שדרה. מוט השדרה, ומפרקת. עס הטורף, בלא רוב בשר. התקפת צביד דלאמרינן צהכל שחטין (לעיל כ:). נשחטה מפרקת ורוצ צמר עמה נבלה ומשחמה ואפילו מפרקתה, הליך אי הוה חותך רוצ צמר קודם סימנין הויה לה מתה ולא מהיחא צה מליקה וסימנין הליכא למשח מניין מן (חביתם שם). חותך סימן אחד. צמאלת העוף כתיב ולא יצדיל, גבי שמעת הקול צויקא, הליך צמד סימן קנה, דעוף השחור צסימן אחד (לעיל כא). ורוב בשר עמו. לאחר מליקת הסימן (שם). שנים או רוב שנים. צהכל שחטין (שם) אמרינן שחט רוצ שנים צרי"א צרי"א והתם פליגי צה צהקאי (חביתם שם).